





دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی

پایان نامه کارشناسی ارشد در رشته روانشناسی بالینی

هنجاریابی آزمون بندر-گشتالت II در کودکان ۴ تا ۱۱ ساله شهر شیراز

بوسیله:

افروز بهرامیان

استاد راهنما:

دکتر حبیب هادیانفرد

بهار ۱۳۸۹

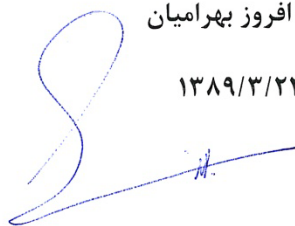
به نام خدا

اظہارنامہ

اینجانب افروز بہرامیان (۸۶۰۱۶۳) دانشجوی رشته ی روانشناسی گرایش بالینی دانشکده ی علوم تربیتی و روانشناسی اظہار می کنم کہ این پایان نامہ حاصل پژوهش خودم بودہ و در جاهایی کہ از منابع دیگران استفادہ کردہ ام، نشانی دقیق و مشخصات کامل آن را نوشتہ ام. همچنین اظہار می کنم کہ تحقیق و موضوع پایان نامہ ام تکراری نیست و تعہد می نمایم کہ بدون مجوز دانشگاه دستاوردهای آن را منتشر ننمودہ و یا در اختیار غیر قرار ندم. کلیہ حقوق این اثر مطابق با آیین نامہ مالکیت فکری و معنوی متعلق بہ دانشگاه شیراز است.

نام و نام خانوادگی: افروز بہرامیان

تاریخ و امضا: ۱۳۸۹/۳/۲۲



به نام خدا

هنجاریابی آزمون بندر-گشتالت II در کودکان ۴ تا ۱۱ ساله شهر شیراز

به کوشش
افروز بهرامیان

پایان نامه

ارائه شده به تحصیلات تکمیلی دانشگاه به عنوان بخشی از فعالیتهای تحصیلی لازم
برای اخذ درجه کارشناسی ارشد

در رشته ی:

روانشناسی بالینی

از دانشگاه شیراز

شیراز

جمهوری اسلامی ایران

ارزیابی شده توسط کمیته پایان نامه با درجه: عالی

دکتر حبیب هادیانفرد، استادیار بخش روانشناسی بالینی (رئیس کمیته)
دکتر نوراله محمدی، دانشیار بخش روانشناسی بالینی
دکتر چنگیز رحیمی، استادیار بخش روانشناسی بالینی

خرداد ماه ۸۹

تقدیم به:

دو مهربان که مهرشان را بدون هیچ خواسته ای به من ارزانی داشتند. تقدیم به کسانی که اولین واژگان زندگی و مهر ورزیدن را به من آموختند.

پدر و مادر عزیز، کلامی نمی یابم در تقدیر از مهربانیتان، واژه شرم می کند از لطافت حضورتان، احساس نمی تواند جلوه ای داشته باشد در مقابل وقارتان.

سایه محبت شما، گرمای حضور و صفای نگاه شما، مرا از دیروز به امروز رساند. دیروزی که دستانم در دستان پر مهرتان بود و امروز که آرامشم در گرو دعای شماست. چیزی برای تقدیم کردن شایسته وجود شما دو عزیز ندارم، جز اینکه بگویم عصاره سال ها تلاش شما برای رسیدن من به مدارج تحصیلی بالا، به قلم ناچیزم، تقدیم به شما.

پایدار و جاوید بمانید.

و همچنین تقدیم به گوهرهای درخشان زندگیم، مهربانانی که برای محبت بی دریغشان هرگز پاسخی نیافتند: **خواهر و برادر عزیزم.**

سپاسگزاری

حمد و سپاس بیکران، خداوندی را که یاریم گردانید تا با بهره از گستره بی انتهای لطفش، گذر از مرحله ای دیگر از زندگی را تجربه نمایم. خداوندی را که بر هر نعمت، حق سپاسی بر بندگان مقرر فرموده است.

مزد اگر می طلبی طاعت استاد ببر

سعی نابرده به جای نرسد

گل گشت مصفای علم هرگز بی وجود اساتید فرهیخته ای که خود در گذار از فراز و فرودهای زندگی، چکیده آزمون ها و دانششان را در قالب سخنانی موزون، که چون از دل برآید لاجرم بر دل نشیند، پیش روی نوآموزانی چون من می نهند، معطر نمی گردد. لذا در این جا سپاس عمیق قلبی خود را از یاری های تک تک این عزیزان بویژه استاد راهنمای گرامی جناب آقای دکتر هادیانفرد که همواره با گشاده رویی، حوصله و دقت نظر فراوان و با ارائه پیشنهادات علمی ارزنده و پر بار خویش به غنای هر چه بیشتر این پژوهش افزودند، ابراز می دارم.

در برابر بزرگواری اساتید مشاور فرهیخته ام جناب آقای دکتر محمدی و جناب آقای دکتر رحیمی سر تعظیم فرود می آورم و زحمات بی دریغشان را در پیشبرد هرچه بهتر این پژوهش، ارج می نهیم.

در پایان به شاگردی تمامی این عزیزان افتخار کرده و بر خود می بالم چرا که لذت حیات در معاشرت با فرزندگان است.

چکیده

هنجاریابی آزمون بندر-گشتالت II در کودکان ۴ تا ۱۱ ساله شهر شیراز

به کوشش

افروز بهرامیان

هدف پژوهش حاضر، هنجاریابی آزمون بینایی- حرکتی بندر گشتالت II برای کودکان مدارس ابتدایی شیراز بوده است. در این هنجاریابی ۴۷۳ دختر و ۴۲۷ پسر ۴ تا ۱۱ ساله از ۸ مدرسه واقع در نواحی چهارگانه ی آموزش و پرورش شیراز شرکت داشتند. برای بررسی پایایی آزمون از روش های بازآزمایی و تنصیف استفاده شد. ضریب پایایی حاصل از بازآزمایی آزمون در مرحله نسخه برداری برابر با ۰/۹۴ و در مرحله یادآوری ۰/۷۶ بود. میانگین کلی ضریب پایایی تنصیف برای تمام رده های سنی برابر با ۰/۸۰ محاسبه شد. به منظور احراز روایی آزمون از ۴ روش استفاده شد: مقایسه ی آزمون بندر گشتالت II و آزمون بندر گشتالت (سیستم نمره گذاری کوپیتز)، مقایسه با آزمون خط زنی، بررسی نحوه عملکرد کودکان مبتلا به ADHD و LD در آزمون بندر گشتالت II. در این راستا برای دو روش اول از ضرایب همبستگی و برای دو روش دوم از آزمون t مستقل استفاده شد. نتایج حاصل از سنجش روایی آزمون نشانگر روایی بالای آزمون بندر گشتالت II برای استفاده در ایران بوده و بیانگر این نکته است که در این فرهنگ نیز از این آزمون می توان به عنوان ابزار سنجشی و تشخیصی مناسبی استفاده کرد. یکی از نتایج این هنجاریابی آن بود که برخلاف گفته ی کوپیتز (۱۹۶۳)، عوامل فرهنگی و اجتماعی می تواند روی نحوه ی کارکرد کودکان در آزمون بندر گشتالت II اثر بگذارد. بدین معنی که کودکان متعلق به گروه های فرهنگی و اجتماعی بالاتر، نسبت به گروه های فرهنگی و اجتماعی پایین تر، در آزمون بندر گشتالت II کارکرد بهتری از خود نشان می دهند. در این هنجاریابی عملکرد آزمودنی های دختر به طور معنی داری بهتر از عملکرد آزمودنی های پسر بود.

فهرست مطالب

عنوان صفحه

فصل اول: کلیات

۱-۱- مقدمه Error! Bookmark not defined.

۱-۱-۱- تغییر آزمون Error! Bookmark not defined.

۱-۲- ضرورت پژوهش Error! Bookmark not defined.

۱-۳- بیان مساله Error! Bookmark not defined.

۱-۴- اهداف پژوهش Error! Bookmark not defined.

۱-۵- تعاریف عملیاتی متغیرها Error! Bookmark not defined.

۱-۵-۱- آزمون بندر گشتالت II Error! Bookmark not defined.

Error! Bookmark not defined..... ۱-۵-۲- اختلال نقص توجه- بیش‌فعالی

Error! Bookmark not defined..... ۱-۵-۳- اختلال یادگیری

فصل دوم: پیشینه تحقیق

Error! Bookmark not defined..... ۱-۲- آزمون‌های ساختاری

Error! Bookmark not defined..... ۲-۲- نظریه‌ی گشتالت

Error! Bookmark not defined..... ۲-۳- طرح‌های آزمون

Error! Bookmark not defined..... ۲-۳-۱- فرایندهای موثر در نسخه برداری طرح‌ها

Error! Bookmark not defined..... ۲-۴- سیستم‌های نمره‌گذاری

Error! Bookmark not defined..... ۲-۴-۱- سیستم‌های نمره‌گذاری پاسکال و ساتل

Error! Bookmark not defined..... ۲-۴-۲- سیستم‌های نمره‌گذاری هاین

Error! Bookmark not defined..... ۲-۴-۲-۱- ملاک‌های نمره‌گذاری هاین

Error! Bookmark not defined..... ۲-۴-۳- سیستم‌های نمره‌گذاری هات و بریسکین

Error! Bookmark not defined..... ۲-۴-۴- روش‌های نمره‌گذاری لکس

Error! Bookmark not defined..... ۲-۴-۵- سیستم‌های نمره‌گذاری هات

Error! Bookmark not defined......مقیاس آسریب شناسی-۱-۵-۴-۲

Error! Bookmark not defined......مقیاس محرک گزیبی- محرک گزیبی-۲-۵-۴-۲

Error! Bookmark not defined......سریستم نمره گذاری کوپتیز-۶-۴-۲

Error! Bookmark not defined......هنجارطبی آزمون بندر گشتالت توسط کوپتیز-۱-۶-۴-۲

Error! Bookmark not defined......سریستم نمره گذاری تحولی آزمون بندر گشتالت-۲-۶-۴-۲

Error! Bookmark not defined......شاخصه های عاطفی-۳-۶-۴-۲

Error! Bookmark not defined......تحقیقات انجام شده بر روی سریستم های نمره گذاری-۵-۲

Error! Bookmark not defined......روان شناختی-۶-۲

Error! Bookmark not defined......استفاده از آزمون بندر گشتالت برای تشخیص ضایعات مغزی
defined.

Error! Bookmark not defined......جمعیت های خاص-۸-۲

Error! Bookmark not defined......بزرگسالان مسن-۱-۸-۲

Error! Bookmark not defined......کودکان-۲-۸-۲

Error! Bookmark not defined......نوجوانان-۳-۸-۲

Error! Bookmark not defined......فرهنگ بستگی بی ناپستگی آزمون بندر گشتالت-۹-۲

Error! Bookmark not defined...... ۱۰-۲- تحقیقات انجام شده در ایان

Error! Bookmark not defined...... ۱۱-۲- آزمون بندر گشتالت II

Error! Bookmark not defined...... ۱-۱۱-۲- خصوصیات جدی آزمون بندر گشتالت II

Error! Bookmark not defined...... ۱-۱-۱۱-۲- روش یادآوری

Error! Bookmark not defined...... ۲-۱-۱۱-۲- کارت های محرک

۶۹..... ۳-۱-۱۱-۲- برگه مشاهده

Error! Bookmark not defined...... ۴-۱-۱۱-۲- آزمون حرکتی و ادراکی

Error! Bookmark not defined...... ۵-۱-۱۱-۲- سرپستم نمره گذاری فراگی

Error! Bookmark not defined...... ۲-۱۱-۲- مشکلات معمول هنگام اجرا و نمره گذاری بندر- گشتالت II
defined.

فصل سوم: روش تحقیق

Error! Bookmark not defined...... ۱-۳- جامعه آماری

Error! Bookmark not defined...... ۲-۳- گروه نمونه و روش نمونه گیری

Error! Bookmark not defined...... ۱-۲-۳- گروه نمونه هنجاری

Error! Bookmark not defined...... ۱-۱-۲-۳- روش نمونه گیری گروه هنجاری

عنوان صفحه

Error! Bookmark not defined......۲-۱-۲-۳- روش جمع آوری اطلاعات

۲-۱-۲-۳- آزمون های تکمیلی آزمون بندر گشتالت II ۷۹

Error! Bookmark not defined......۲-۲-۳- گروه نمونه مربوط به مطالعات پایلی

Error! Bookmark not defined......۱-۲-۲-۳- روش آزمون - بازآزمون

Error! Bookmark not defined......۲-۲-۲-۳- روش تنصیف

Error! Bookmark not defined......۳-۲-۳- گروه نمونه مربوط به مطالعات روایی

Error! Bookmark not defined......۱-۳-۲-۳- ویژگی های نمونه گیری مربوط به اعتباری همزمان
defined.

Error! Bookmark not defined......۲-۳-۲-۳- ویژگی های نمونه گیری مربوط به اعتباری تشخیصی
defined.

Error! Bookmark not defined......۳-۳- روش اجرای آزمون

Error! Bookmark not defined......۱-۳-۳- مواد اجرای آزمون

Error! Bookmark not defined......۲-۳-۳- نحوه ی اجرای آزمون

Error! Bookmark not defined......۱-۲-۳-۳- دستور العمل اجرای مرحله نسخه برداری

Error! Bookmark not defined......۲-۲-۳-۳- دستور العمل اجرای مرحله یادآوری

Error! Bookmark not defined. ۳-۲-۳-۳-۳ دستورالعمل اجرای آزمون حرکتی بندرگشتالت II
defined.

عنوان صفحه

Error! Bookmark not defined. ۴-۲-۳-۳-۴ دستورالعمل اجرای آزمون ادراکی بندرگشتالت II
defined.

Error! Bookmark not defined. ۴-۳-۴-۳-۴ روش نمره گذاری آزمون.....

۸۸ ۵-۳-۵-۳-۵ ابزارهای پژوهش

۸۸ ۱-۵-۳-۵-۳ آزمون خط زری

Error! ۲-۵-۳-۵-۲ مقیاس درجه بندی دانش آموزان: تشخیص اوله ی کودکان دارای اختلالات یادگیری
Bookmark not defined.

Error! Bookmark not defined. ۳-۵-۳-۵-۳ پرسشنامه ی علائم کودکان استوری بروک.....

Error! Bookmark not defined. ۶-۳-۶-۳-۶ روش های آماری.....

فصل چهارم: یافته های پژوهش

Error! Bookmark not defined. ۱-۴-۱-۴-۱-۴ نتایج در ارتباط با پایی آزمون.....

Error! Bookmark not defined. ۱-۱-۴-۱-۴-۱ روش آزمون - بازآزمون.....

Error! Bookmark not defined. ۲-۱-۴-۱-۴-۲ روش تصحیف.....

۲-۴- نتایج در ارتباط با اعتبار آزمون.....**Error! Bookmark not defined.**

۱-۲-۴- اعتبار همزمان.....**Error! Bookmark not defined.**

۱-۱-۲-۴- همبستگی سرپستم نمره گذاری فراگی و سرپستم نمره گذاری کوپتیز..... **Error!**

Bookmark not defined.

عنوان صفحه

۲-۱-۲-۴- همبستگی آزمون بندر گشتالت II و آزمون خط زری.. **Error! Bookmark not defined.**

۲-۲-۴- اعتبار تشخیصی.....**Error! Bookmark not defined.**

۱-۲-۲-۴- مقایسه ی عملکرد کودکان مبتلا به ADHD و کودکان بهنجار.....۹۸

۲-۲-۲-۴- مقایسه ی عملکرد کودکان مبتلا به LD و کودکان بهنجار.....۹۸

۳-۲-۲-۴- رشد.....۹۹

۳-۴- نتایج در ارتباط با هنجاری.....۱۰۰

۴-۴- نتایج در ارتباط با آزمون حرکتی.....**Error! Bookmark not defined.**

۵-۴- نتایج در ارتباط با آزمون ادراکی.....**Error! Bookmark not defined.**

۶-۴- مقایسه ی نتایج آزمون بر اساس جنسیت.....**Error! Bookmark not defined.**

۷-۴- مقایسه ی نتایج آزمون بر اساس سطح تحصیلات پدر.....۱۰۸

Error! Bookmark not defined......II گشتالت ۸-۴- سای تحقیقات در بندر گشتالت

Error! Bookmark not defined...... ۱-۸-۴- مدت زمان اجرای آزمون

Error! Bookmark not defined...... ۲-۸-۴- می‌انگین تعداد ماده های یادآوری شده

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

عنوان صفحه

Error! Bookmark not defined. ۱-۵- بحث و نتیجه گیری بهیامون گرفته های مربوط به اعتبار و پایداری آزمون

Error! Bookmark not defined. ۲-۵- مقایسه ی عملکرد دختران و پسران در آزمون بندر گشتالت II

Error! Bookmark not defined. ۳-۵- مقایسه ی عملکرد آزمودنی ها بر اساس سطح تحصیلات پدر

Error! Bookmark not defined...... ۴-۵- نتایج مربوط به داده های هنجاری

Error! Bookmark not defined...... ۵-۵- نتیجه گیری

Error! Bookmark not defined...... ۶-۵- محدودیت ها

Error! Bookmark not defined...... ۷-۵- پیشنهادات

فهرست منابع

Error! Bookmark not defined...... منابع فارسی

Error! Bookmark not defined...... منابع انگلیسی

ضمائم

فهرست جدول ها

عنوان و شماره	صفحه
جدول ۱-۲: سربستم نمره گذاری ۱۵ طبقه ای های برای آزمون بندر گشتالت.....	۳۰
جدول ۲-۲: ۱۲ عامل افتراق دهنده ی آسریب های درون جامعه ای هات- بریسکی.....	۳۴
جدول ۳-۲: مقیاس آسریب شناسی روانی.....	۴۰
جدول ۴-۲: فهرست شاخص های ه یجاری.....	۴۷
جدول ۵-۲: ملاکهای نمره گذاری در سربستم فراگی.....	۷۲
جدول ۱-۳: توزیع افراد بر اساس جنس در سطح جامعه و نمونه.....	۷۶
جدول ۲-۳: توزیع افراد بر اساس سن و جنسیت در سطح جامعه و نمونه.....	۷۷
جدول ۳-۳: توزیع افراد بر اساس تحصیلات پدر در سطح جامعه و نمونه.....	۷۸
جدول ۴- ۳: ماده شروع و خاتمه برای گروههای سری.....	۸۵

عنوان و شماره صفحه

جدول ۴-۱: میانگین (M)، انحراف استاندارد (SD) و ضرایب همبستگی آزمون بازآزمون برای مراحل نسخه برداری و یادآوری ۹۴

جدول ۴-۲: ضرایب پایایی تنصیف برای نمرات خام آزمون بندر گشتالت II بر اساس گروه های سری ۹۵

جدول ۴-۳: میانگین (M)، انحراف استاندارد (SD)، و ضرایب همبستگی بدست آمده بین سرپرست نمره گذاری فراگهی آزمون بندر گشتالت II و سرپرست نمره گذاری کوپتیز ۹۶

جدول ۴-۴: میانگین (M)، انحراف استاندارد (SD) و ضرایب همبستگی بین نمرات سرپرست نمره گذاری فراگهی آزمون بندر گشتالت II و فرم های اشکال، اعداد و حروف آزمون خط زری ۹۷

جدول ۴-۵: عملکرد افراد مبتلا به اختلال نقص توجه-عیش فعالی ($ADHD$) و نمونه ی همتا شده ($N = 50$) در آزمون بندر گشتالت II ۹۸

جدول ۴-۶: عملکرد افراد مبتلا به اختلال ناتواری یادگهی (LD) و نمونه ی همتا شده ($N = 50$) در آزمون بندر گشتالت II ۹۹

جدول ۴-۷: میانگین (M) و انحراف استاندارد (SD) نمرات خام مراحل نسخه برداری و یادآوری بر اساس گروه سری ۱۰۱

جدول ۴-۸: میانگین و انحراف معیّر نمرات نسخه برداری و یادآوری به تفکیک سن و جنس ۱۰۲

جدول ۴-۹: دامنه ی نمرات خام آزمون حرکتی برای رتبه های درصدی ۲۵، ۵۰، ۷۵ و ۱۰۰ ۱۰۳

جدول ۴-۱۰: دامنه ی نمرات خام آزمون ادراکی برای رتبه های درصدی ۲۵، ۵۰، ۷۵ و ۱۰۰ ۱۰۵

عنوان و شماره صفحه

جدول ۴-۱۱: میانگین و انحراف استاندارد نمرات آزمون های ادراکی و حرکتی به تفکیک سن ۱۰۶

جدول ۴-۱۲: مقایسه ی عملکرد آزمودنی های دختر و پسر..... ۱۰۶

جدول ۴-۱۳: مقایسه عملکرد آزمودنی ها در نمرات مرحله ی نسخه برداری بر اساس سطح

تحصیلات پدر..... ۱۰۸

جدول ۴-۱۴: میانگین (M) و انحراف استاندارد (SD) مدت زمان اجرای مراحل نسخه برداری و

خداوری بر اساس دقیقه و ثانیه در گروه های سری..... ۱۰۹

جدول ۴-۱۵: میانگین (M) و انحراف استاندارد (SD) تعداد موارد خداوری شده بر اساس گروه سری*

..... ۱۱۰

فهرست تصاویر و نمودارها

عنوان صفحه

تصوی ۱-۲: طرح های آزمون بندر گشتالت ۲۱

تصوی ۲-۲: ادراک دخیاری- حرکتی (برگرفته از کویچنز، ۱۹۷۵) ۲۳

نمودار ۱-۴: نمودار رشد توانایی دخیاری- حرکتی ۱۰۰

نمودار ۲-۴: نمودار رشد توانایی حرکتی ۱۰۴

نمودار ۳-۴: نمودار رشد توانایی ادراکی ۱۰۵

نمودار ۴-۴: مقایسه عملکرد آزمودنی های دختر و پسر در مرحله نسخه برداری ۱۰۷